

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์
โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

Situational Leadership of Scholl Administrators According to the Perception of the
Teachers in Demonstration Schools Affiliated with Autonomous University in Bangkok

ภัทรพงษ์ วัจนะรัตน์^{1*} และ ศิริพงษ์ เสาภายาน²

Pattarawong Vatchanarat^{1*} and Siriphong Sauphayana²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

¹Education Administration, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author E-mail: pianoza14@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6548-8091>

E-mail: domgogo@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4323-0816>

Received 10/05/2023

Revised 16/05/2023

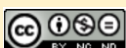
Accepted 20/05/2023

บทคัดย่อ

การบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นกำลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ในการคิดค้นหาแนวทาง
วิธีการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาองค์การเพื่อให้ประสบ
ความสำเร็จ จะต้องเป็นผู้กำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ อีกทั้งจะต้องมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้เกิด
ความร่วมมือร่วมใจในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการกับสถานการณ์ที่มีการ
เปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตาม
สถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร (2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการ
รับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับ
การศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 291 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดย
การเปิดตารางสำเร็จรูปของ โคเฮน (Cohen) กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 27 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective
Congruence: IOC) มี ค่าอยู่ที่ 0.80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24 - 0.81 และมีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ
(percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที (t-test
for Independent Samples) การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และ
เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ให้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่

[97]

Citation:

ภัทรพงษ์ วัจนะรัตน์ และ ศิริพงษ์ เสาภายาน. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัด
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 97-110

Vatchanarat, P., & Sauphayana, S., (2023). Situational Leadership of Scholl Administrators According to the Perception of the Teachers in
Demonstration Schools Affiliated with Autonomous University in Bangkok. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 97-110; DOI:
<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.179>

(Scheffe's posthoc comparisons method) ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบขยายความคิด ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน และด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ (2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า (2.1) อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (2.2) อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.3) อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

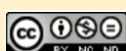
คำสำคัญ: ภาวะผู้นำตามสถานการณ์; ผู้บริหารสถานศึกษา; โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

Abstract

Regarding educational administration, school administrators are considered a significant driving force in finding ways to deal with every situation that arises. They must have a role in developing a successful organization. They must determine the vision, goals, and missions, and uses diverse strategies to create cooperation in planning various actions to achieve the desired goals in the changing situation continually and efficiently. The purposes of this research are to: (1) to study the situational leadership of school administrators according to the perception of the teachers in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok (2) to compare the situational leadership of school administrators according to the perception of the teachers in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok, based on level of education, age, and work experience. The sample group was 291 teachers using Cohen's sample size table, specified at the statistical significance .05. Data were collected by questionnaires of 27 items with an Index of the item - Objective Congruence (IOC) valued at 0.80 - 1.00. Discrimination power was between 0.24-0.81 and reliability was at 0.921. Statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test for

[98]

Citation:

ภัทรพงษ์ วัจนะรัตน์ และ ศิริพงษ์ เสงี่ยมาน. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 97-110

Vatchanarat, P., & Sauphayana, S., (2023). Situational Leadership of School Administrators According to the Perception of the Teachers in Demonstration Schools Affiliated with Autonomous University in Bangkok. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 97-110; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.179>

independent samples, and One Way ANOVA. When a statistically significant difference was found at .05, comparisons shall be made by Scheffe's post hoc comparisons method. The findings reveal that: (1) The perception of the teachers on situational leadership of School administrators in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok, both overall and in each aspect, was at a high level, based on the highest to the lowest of each aspect as follows: selling, participating, delegating and directing respectively. (2) The perception of the teachers, with different degrees, ages, and work experience, on situational leadership of school administrators in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok, both overall and in each aspect, can be summarized as follows: (2.1) The perception of the teachers, with different degrees, on situational leadership of School administrators in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok, both overall and each aspect, had no difference. (2.2) The overall perception of the teachers, at different ages, on situational leadership of School administrators in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok was at the statistically significant level of .05. (2.3) The overall perception of the teachers, with different work experiences, on situational leadership of School administrators in demonstration schools affiliated with autonomous universities in Bangkok had no differences.

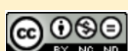
Keywords: Situational Leadership; School Administrators; Demonstration School Affiliated with an Autonomous University

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษานั้นถือเป็นกำลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ในการคิดค้นหาแนวทางวิธีการบริหารจัดการ กับปัญหาที่เกิดขึ้น มีการพัฒนาองค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพโดยจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรในองค์กร และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อีกทั้ง ผู้บริหารจะต้องมี วิสัยทัศน์ มีการกำหนดพันธกิจ การสอนงาน สนับสนุนการทำงาน แนะนำการทำงานให้กับบุคลากร ใช้กลยุทธ์เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการวางแผนการ ดำเนินการต่าง ๆ ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ (ธร สุนทรายุทธ, 2556) ปัจจุบันผู้นำจะต้องมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพโดยจะต้องมีการพัฒนาบุคลากร ในองค์กร ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในลักษณะที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ ในปัจจุบัน นั่นคือ ผู้นำนั้นจะต้องมีวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ การสอนงาน สนับสนุนการทำงาน แนะนำการทำงานให้กับบุคลากร มีการใช้กลยุทธ์เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (บัญชา บุญบำรุง,

[99]

Citation:

ภัทรพงษ์ วัจนะรัตน์ และ ศิริพงษ์ เสงี่ยมาน. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัด มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 97-110

Vatchanarat, P., & Sauphayana, S., (2023). Situational Leadership of School Administrators According to the Perception of the Teachers in Demonstration Schools Affiliated with Autonomous University in Bangkok. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 97-110; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.179>

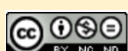
2561) โรงเรียนสาธิตก็เช่นกัน ซึ่งโรงเรียนสาธิตนั้นหน่วยงานทางการศึกษาอีกแบบหนึ่ง และในปัจจุบันโรงเรียนสาธิตกำหนด วิสัยทัศน์และพันธกิจ เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนและองค์กร ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีเป้าหมายการจัดการศึกษา ซึ่งจะมีการปลูกฝังและสร้างความเจริญงอกงามของชีวิต สร้างค่านิยมในเรื่องการเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ทางโรงเรียนสาธิตได้กำหนดไว้ (ตระกูลพันธ์ ยุชฌม, 2563)

สภาพปัญหาในปัจจุบันของโรงเรียนสาธิตส่วนใหญ่จะขาดความชัดเจนในเรื่องการบริหารจัดการ เนื่องจากโรงเรียนสาธิตมีบริบทการปฏิบัติงานหลายสถานะ เช่น อาจารย์ จะปฏิบัติหน้าที่สอนทั้งระดับอุดมศึกษาและต่ำกว่าอุดมศึกษา อีกทั้งการกำหนดบทบาทภาระงาน ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต ยังไม่ค่อยมีความชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตบางครั้งไม่ได้มีอำนาจอย่างเต็มที่ในการกำหนดนโยบาย และการสนับสนุนบุคลากรในการปฏิบัติงานตามภารกิจเป้าหมายของโรงเรียน จึงทำให้การกำหนดบทบาทหน้าที่ และการมอบนโยบายลงสู่การปฏิบัติ ยังขาดความคล่องตัวและชัดเจนเท่าที่ควร (สันติ สุขสัต์ย์, 2561) ภาวะผู้นำตามสถานการณ์นั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจะต้องมี คือ ความยืดหยุ่นในการทำงาน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน การบริหารจัดการในองค์กร ตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม การบริหารของโรงเรียนสาธิตนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารที่มีความคล่องตัว และเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ในการบริหารงานต่าง ๆ จึงมีความชัดเจน ในด้านนโยบาย การกำหนดเป้าหมาย และรูปแบบการทำงานต่าง ๆ โดยผู้บริหารโรงเรียนนั้นจะต้องมีทักษะในการบริหารงานต่าง ๆ เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ของโรงเรียนสาธิตนั้นมีความหลากหลาย ทั้งระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งจะต้องมีการเข้าใจถึงบริบทในตัวบุคคล ว่ามีความแตกต่างเช่นเดียวกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์ โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เพื่อจะนำข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน

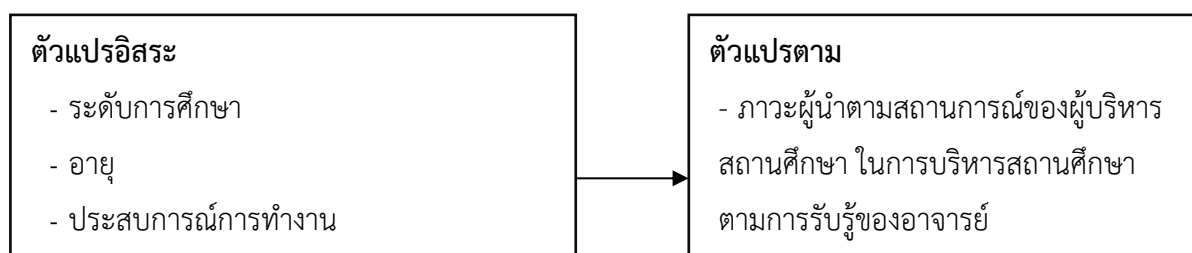
การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ คือ ผู้นำหรือผู้บริหารขององค์กรที่ต้องปรับรูปแบบของตนเองเพื่อให้เหมาะกับระดับการพัฒนาของผู้ใต้บังคับบัญชาซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ต้องการที่จะพยายามส่งอิทธิพลถึง ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ คือการที่ผู้นำต้องปรับเปลี่ยนสไตล์ของตัวเอง ไม่ใช่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปรับเปลี่ยนสไตล์ของผู้นำการปรับเปลี่ยนสไตล์ตามสถานการณ์นี้อาจต้องทำการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้พบกับความต้องการของบุคคลอื่น ๆ ในองค์กรบนพื้นฐานของสถานการณ์ Hersey: , & Blanchard, K, H. (1996)

จากการศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นการที่ผู้นำองค์กรจะต้องมีการปรับรูปแบบการเป็นผู้นำอย่างสม่ำเสมอ โดยคำนึงถึงสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปและบริบทของสังคม อีกทั้งจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ โดยมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา และจะต้องเป็นผู้ที่คอยสนับสนุนการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ เพื่อให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยจากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน โดยยึดองค์ประกอบของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ Hersey and Blanchard (1996) ดังนี้ (1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ กล่าวคือ ผู้นำในลักษณะนี้จะกำหนดบทบาท และสั่งให้ผู้ตามทำงานตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เป็นการใช้พฤติกรรมกรรมการบริหาร โดยจะเน้นการใช้อำนาจการตัดสินใจ และสั่งการให้ผู้ตามต้องปฏิบัติตาม (2) ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด กล่าวคือ ผู้นำในลักษณะนี้จะมีพฤติกรรม ทั้ง 2 รูปแบบ คือใช้คำสั่งและให้การสนับสนุนแก่ผู้ตาม ถึงแม้จะใช้พฤติกรรมบริหารที่มุ่งเน้นการกำกับสั่งการแต่เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้มีโอกาสได้ซักถาม หรือเสนอความคิดเห็นเป็นการสื่อสารแบบสองทางผู้นำจะเป็นที่ปรึกษา หรือพี่เลี้ยง มีพฤติกรรมที่มุ่งงานสูง และมุ่งเน้นความสัมพันธ์สูง (3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นำในลักษณะนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บทบาทสำคัญของผู้นำก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนและการติดต่อสื่อสาร เป็นผู้นำที่คอยให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของผู้ตาม ผู้นำจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในฐานะสมาชิกคนหนึ่งเท่านั้น โดยไม่เข้าไปควบคุม กำกับ สั่งการ มีพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสัมพันธ์สูงแต่มุ่งงานต่ำ (4) ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน กล่าวคือ ผู้นำลักษณะนี้จะให้คำแนะนำหรือการสนับสนุนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาน้อย ผู้นำจะแสดงพฤติกรรม ลักษณะที่ให้ความเชื่อถือ ไว้วางใจในฝีมือ ความรู้ความสามารถ ตลอดจนความรับผิดชอบของผู้ตาม มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบ รวมทั้งการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ตามทำงานอย่างอิสระเต็มที่ มีพฤติกรรมแบบมุ่งงาน มุ่งความสัมพันธ์ต่ำ

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างตัวแปรต้น 3 ตัว ได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) อายุ 3) ประสบการณ์การทำงาน ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม 1 ตัว คือ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์ โดยกรอบแนวคิดแสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจ (survey research) แบบแผนในการวิจัย (Quasi-Experimental Designs) รายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากร คือ อาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,232 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 291 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Cohen (Cohen, Manion, & Morrison, 2011: 147) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือการวิจัย: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีภาวะผู้นำตามสถานการณ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ และกำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะ ให้มีความสอดคล้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2.2.2 สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยในแต่ละข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับนิยามคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม จำนวน 4 ด้าน จำนวน 27 ข้อ ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ 7 ข้อ ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด 6 ข้อ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 8 ข้อ ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน 6 ข้อ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert, R., 1961) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้าง เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะและนำมาแก้ไข ปรับปรุง ก่อนนำไปให้ที่ปรึกษาดูตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่ได้มีการปรับปรุง และแก้ไขแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) อีกครั้ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาค่าความตรงตามเนื้อหา ค่าความเชื่อมั่น พบว่า

2.2.4 ผลการวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของผลการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) อีกครั้ง โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence: IOC) โดยตรวจสอบข้อคำถามทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด 3) ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และ 4) ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ (0.80-1.00)

2.2.5 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .921

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่สายการสอนในสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ พร้อม Link แบบสอบถามผ่าน Google Form ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 291 ชุด ระหว่างวันที่ 3 - 14 ตุลาคม 2565 โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก Google Form ได้ข้อมูลกลับมา 284 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.59

3.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามจาก Google Form มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล: สถิติที่ใช้ในการทดสอบวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ (1) เปรียบเทียบความแตกต่างตามระดับการศึกษา ด้วยการทดสอบ (t-test) แบบ Independent และ (2) เปรียบเทียบความแตกต่างตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน ด้วยการทดสอบ F-test โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ให้ทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.80	0.57	3.75	0.60	0.654	0.514
2. ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.44	0.52	4.34	0.69	1.286	0.200
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.38	0.44	4.26	0.77	1.649	0.100
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.14	0.51	4.02	0.66	1.624	0.106
รวม	4.19	0.36	4.09	0.53	1.784	0.076

*p < .05

จากตารางที่ 1 พบว่า อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ภาวะผู้นำตาม สถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหาร			อายุ				F	Sig.
สถานศึกษา	น้อยกว่า 30 ปี		30 – 40 ปี		41 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.80	0.55	3.80	0.55	3.70	0.67	0.892	0.411
2. ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.35	0.59	4.47	0.54	4.29	0.77	2.231	0.109
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.25	0.63	4.45	0.51	4.18	0.84	4.839	0.009*
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.07	0.59	4.16	0.53	3.92	0.71	3.658	0.027*
รวม	4.12	0.45	4.22	0.37	4.02	0.60	4.376	0.013*

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า อาจารย์ที่มี อายุต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการและด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) (ตารางที่ 3 – 5)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม (n=284)

อายุ	น้อยกว่า 30 ปี			30 - 40 ปี	41 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	4.12		4.22	4.02
1. น้อยกว่า 30 ปี	4.12				
2. 30 - 40 ปี	4.22				
3. 41 ปีขึ้นไป	4.02			*	

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า อาจารย์ที่มี อายุ 30 - 40 ปีกับอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ที่มีอายุ 30 - 40 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม (n=284)

อายุ	น้อยกว่า 30 ปี			30 - 40 ปี	41 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	4.25		4.45	4.18
1. น้อยกว่า 30 ปี	4.25				
2. 30 - 40 ปี	4.45				
3. 41 ปีขึ้นไป	4.18			*	

*p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า อาจารย์ที่มี อายุ 30 - 40 ปีกับอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์ที่มีอายุ 30 - 40 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม สูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (n=284)

อายุ	น้อยกว่า 30 ปี			30 - 40 ปี		41 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	4.07		4.16		3.92	
1. น้อยกว่า 30 ปี	4.07						
2. 30 - 40 ปี	4.16						
3. 41 ปีขึ้นไป	3.92			*			

*p < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า อาจารย์ที่มี อายุ 30 - 40 ปีกับอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์ที่มีอายุ 30 - 40 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน สูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน (n=284)

ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน							
	น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		11 ปีขึ้นไป		F	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.83	0.52	3.81	0.52	3.70	0.67	1.478	0.230
2. ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด	4.35	0.58	4.44	0.58	4.36	0.70	0.571	0.566
3. ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	4.28	0.58	4.42	0.62	4.24	0.75	1.874	0.155
4. ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน	4.08	0.60	4.18	0.50	3.96	0.68	3.369	0.036
								*
รวม	4.14	0.44	4.21	0.40	4.06	0.54	2.406	0.092

*p < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ ด้านภาวะผู้นำแบบขายความคิด และด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) (ตาราง 7)

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน (n=284)

อายุ	น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	11 ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$ 4.08	4.18	3.96
1. น้อยกว่า 5 ปี	4.08		
2. 5 - 10 ปี	4.18		
3. 11 ปีขึ้นไป	3.96	*	

*p < .05

จากตารางที่ 7 พบว่า อาจารย์ที่มี ประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์ที่มี ประสบการณ์การทำงาน 5 - 10 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน สูงกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

สรุปผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

1. อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) ได้ดังนี้ อาจารย์ที่มี อายุ 30 - 40 ปีกับอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะ

ผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์ที่มีอายุ 30 - 40 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน สูงกว่าอาจารย์ที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรับรู้ ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparisons method) ได้ดังนี้ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี กับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี มีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำแบบมอบหมายงาน สูงกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป ส่วนรายคู่อื่นไม่พบความแตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

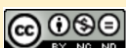
จากการวิจัยเรื่องนี้พบประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. อาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้กำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นผู้กำหนดรายละเอียด แนวทางในการปฏิบัติงาน และให้การสนับสนุน เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับการศึกษา มีความก้าวหน้าและเชี่ยวชาญในอาชีพ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดี เสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร แก่นเกษ (2560) เรื่องภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ด้านผู้นำแบบสนับสนุน และผู้นำแบบมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ ดวงเทศ (2565) เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เชียงราย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ อาจารย์ที่มีอายุต่างกัน เช่นอาจารย์มีอายุ 30 - 40 ปี เป็นอาจารย์ที่มีอายุในการทำงานเป็นวัยที่ สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยมีความเข้าใจถึงกระบวนการทำงาน อีกทั้งยังต้องการให้ผู้บริหารนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพียงเล็กน้อย เพราะ อาจารย์ที่อายุระดับนี้ เป็นวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เพียงแค่ผู้บริหารนั้นมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์มีการสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจ ก็พร้อมที่จะทำงานเพื่อให้สถานศึกษา นั้นบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขอฟี ราชะ (2560) เรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

[108]

Citation:

ภัทรวงษ์ วัจนรัตน์ และ ศิริพงษ์ เสงายาน. (2566). ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (4), 97-110

Vatchanarat, P., & Sauphayana, S., (2023). Situational Leadership of Scholl Administrators According to the Perception of the Teachers in Demonstration Schools Affiliated with Autonomous University in Bangkok. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (4), 97-110; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.179>

.....
ประณตศึกษาปัตตานี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ ด้านการยอมรับนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิบติซาม เจอะหะ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประณตศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาปัตตานีเขต 2 ด้านแรงจูงใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัมีการรับรู้ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่าง อาจเป็นเพราะ อาจารย์รุ่นใหม่มีความตั้งใจในการทำงานโดยมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งมีอิสระทางความคิดเป็นของตนเอง และมีการปฏิบัติงานในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิม จึงทำให้อาจารย์ ได้รับมอบหมายภาระงานมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพร ต้นหยง, สุรีย์มาศ สุขกลี, อัมพวัน ประเสริฐภักดี (2561) เรื่องการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า บทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประณตศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาราวดี บรรจงช่วย (2560) เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู เมื่อเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสาธิตสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของอาจารย์ จากเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือสังกัดอื่น ๆ
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์ จากเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ หรือสังกัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ซอพี ราเซะ. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอกู่ยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประณตศึกษาปัตตานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- ดาราวิดี บรรจงช่วย. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพร*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ตระกูลพันธ์ ยุชมพู, โสภา อำนวยรัตน์, สันติ บุณยะชาติ และน้ำฝน กนมา. (2563). รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตที่มีประสิทธิผล สังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 20 (2), 183-196.
- ธนากร แก่นเกษ. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธร สุนทรายุทธ. (2556). *พฤติกรรมเชิงการเมืองในองค์กร: จริตและจริยกรรมของคนองค์กรภาครัฐและเอกชน*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธัญพร ตันหยง, สุรีย์มาศ สุขกลี, อัมพวัน ประเสริฐภักดี. (2561). การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*. 12 (1), 125-131.
- บัญชา บุญบำรุง. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์กับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรวรรณ ดวงเทศ. (2565). *การศึกษาภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตริมกก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย*. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สันติ สุขสัตย์. (2561). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสาธิตสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). *โรงเรียนสาธิต ปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 จำแนกตาม (จำนวนทั้งหมด)*. Retrieved on 15 August 2022 from https://info.mhesi.go.th/stat_satit.php?search_year=2565&download=7098&file_id=202211141349.xls
- อิตติขาม เจะหะ. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Methods in Education*. 7th ed. London: Routledge.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., & Johnson, D. E. (1996). *Management of organizational behavior*. London: Prentice-Hall International.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.